

Bohoslužby v Zábřeze 6.března 2016

Lk 15,11-32

Milé sestry, milí bratři, před nějakou dobou mě docela zlobilo, když jsem si všiml, že poskytovatel služeb nabízí novým zákazníkům lepší podmínky, než těm stávajícím. Jak k tomu přijdu já, věrný zákazník? Prostě ti noví byli důležitější a stávající se ocitli na vedlejší koleji. Vlastně to není zase nic tak podivného. Už jako děti jsme měli raději nové hračky než ty staré. A tak není divu, že v pozdějším věku je nový zákazník důležitější a vítanější než ten starý. Dokonce to zasahuje i do našich církevních kruhů. Sbor, který vykazuje nárůst nových členů, jistě vypadá zajímavěji než ten, který jen pečuje o ty stávající.

Skoro to vypadá, že k takovému postoji ukazuje i ten dnešní text. Člověk by úplně chápal toho staršího syna. Poctivě se snaží, dělá, co je potřeba a najednou stojí bokem, pro jeho otce je důležitější bratr, který kdysi odešel. Právě tento bod ale také odlišuje postoj otce od různých obchodníků zvýhodňujících nové zákazníky. On ten syn nebyl někdo zcela nový. Nebyl někým, koho se podařilo získat do domácnosti a proto se to slaví. To by možná tomu staršímu synu ani tolik nevadilo. Zádrhel je v tom, že tento syn tu žil a odešel. A když se vrátil, otec to slaví, prokazuje mu mnohem více lásky, než tomu, který tu je stále s ním. Jediný společný bod s těmi obchodníky tak zůstává jen to nedocenění věrnosti. Ten, kdo je věrný, kdo skutečně je určitou oporou a lze se na něj vždy spolehnout, ten je na vedlejší koleji. Není mu věnována taková péče. A to může docela zamrzet. Člověka to pak vede k úvahám, že možná by bylo lepší, kdyby také byl spíše tím nevěrným, problémovým, tím, kdo se vrací. Proč být věrným, když ten mladší, vlastně nevěrný syn, je otci bližší?

Takovéto úvahy vyplývají z nepochopení situace a toho, co je sdělením podobenství o marnotratném synu. Nad jednáním staršího bratra se samozřejmě můžeme zarazit a můžeme si v posledku říct, že je nám svým způsobem srozumitelné. Tak nějak sami vnímáme, že ten mladší syn byl pěkné kvítko. Život v tomto domě mu nevoněl, chtěl něco lepšího, chtěl si už nyní užívat dědictví, které mu bylo připraveno. Jednal velmi sobecky a nerozvázně. Měl by tedy za své jednání nést důsledky a mělo by mu být dáno jasně najevo, že jeho postavení nemůže být rovnocenné s jeho starším a zodpovědnějším bratrem. Asi by docela se svým bratrem souhlasil v jeho úvahách, že se stane jen jedním ze služebníků v tomto době. To je prostě úvaha, která je pochopitelná. Vždyť kolik takových situací známe za našeho světa, z našich životů? Kolik máme takových nehodných bratrů, ale samozřejmě i sester, dětí, kteří si jdou za svým, kteří se pyšně otočí zády? A pak se vrátí, když jim je ouvej, když vše promarní a jsou na

dně. Jak mnoho se tu začne ozývat naše spravedlnost a na jazyk se dere mnoho výčitek. Jak dokonale zde dokážeme být soudci. Přitom zapomínáme na jednu důležitou věc. Zapomínáme, co je pro nás vlastně tím nejdůležitějším, na čem stojí náš vztah k onomu provinilci.

Postoj toho staršího syna je do jisté míry pochopitelný, ale je také dost sobecký. Nejde mu o to, co dostal ten mladší, ale o to, co nedostal on sám. To ale pak docela mění pohled na celou situaci. Rozdíl mezi otcem a starším bratrem je v tom, že otec syna miluje a proto dokáže odpustit, kdežto starší bratr žárlí a proto odpustit ani nechce. Nejde mu ani tak o to, co se s jeho bratrem odehrává, ale jde mu o své postavení a své místo v otcově domě. Dokonce je vidět, že mu nejde ani o otce, ale skutečně jen hlavně o sebe. Z radosti, kterou otec měl z návratu syna, je vidět, že jej postrádal, že ho trápil jeho odchod. Udělal ten starší něco pro to, aby se ten mladší vrátil, aby se nad tím otec netrápil? Zcela jistě ne, o něčem takovém ani neuvažoval, jak plyne z toho, že z návratu a tím i z radosti svého otce on sám má spíše zlost. Tím, jak zdůraznil svou věrnost, jakoby ukazoval k tomu, že prázdné místo chtěl spíš sám naplnit.

Ježíš toto podobenství říkal ve zvláštní společnosti. Říkal jej farizeům a zákoníkům, kteří reptali, že přijímá celníky a hříšníky. Právě ti farizeové se mají poznat jako oni starší synové. Usilují o zbožnost, jsou lidským pohledem ve zbožnosti dokonalí, protože se drží všech přikázání, plní si své povinnosti. Jsou se svým Bohem, tak jako starší syn se svým otcem. Nenapadne je žít si po svém, nenapadne je otočit se k Bohu zády, myslet tak víc na sebe než na něj. Avšak i ta zbožnost může být docela falešná, jak se Ježíš ostatně snaží říct. A přináší tak otázku, co vlastně znamená to zůstávání s otcem, co znamená věrnost? Jsou ti farizeové opravdu tak věrní, jsou tak lepší než ti hříšníci? A nebo se jen jinak projevují a v jádru jsou vlastně stejní? Jen si to srovnáme. Proč odešel ten mladší syn? Co ho k tomu vedlo? Chtěl stát na vlastních nohou. Již hned chtěl získat, co mu patřilo, ale mělo to svůj čas. Mimochodem to hodně připomíná Adama a jeho jedení ovoce v ráji. Také chtěl něco, co mu bylo jistě dáno, ale až přijde čas. Ten syn tak myslel na sebe a ne na otce. To je vlastně základ hříchu. Člověk myslí na sebe a ne na Boha. Myslí na své touhy a potřeby a nehledá jejich naplnění v Bohu. Takže to je ten mladší. Co ten starší? Na první pohled vše vypadá jinak. Zůstává doma, dře se, jakoby po ničem netoužil, jen po plnění otcovy vůle. Jenže, jak se objeví ten mladší syn, ten nehodný, najednou není vše tak jasné. Šlo mu o otcovu vůli? Nebo jen viděl, že toto je cesta, jak sám může něčeho dosáhnout? Nedá se upřít poslušnost, ale dobrého syna nedělá jen poslušnost. Dobrého syna dělá také láska a tak zde chyběla. On otce nemiloval. Spíš to byl takový formální vztah. Takže v jádru zde také bylo spíš soustředění na sebe. Neprojevilo se tím, že by odešel a promrhal půl otcova majetku. Projevilo se jinak, třeba tím, že za svou věrnost počítal s odměnou. Dělal to jen, aby byl oceněn? Pak je v tom také sobectví stejně jako u mladšího syna.

Docela důležitým momentem je to vzplanutí hněvem, když otec slaví návrat svého syna. Zde se ukazuje, jak málo se ten syn zabýval tím, co si jeho otec skutečně přeje. To je klíčové i pro

nás. Je zřejmé, že Bůh má dva typy dětí. Svým způsobem se všichni podobáme spíše tomu mladšímu synu, protože jsme všichni zhřešili a vrátit se můžeme jen cestou pokání. A v lásce jsme přijati. Na druhou stranu se nedá říct, že bychom všichni byli lehkovážní sobci, co si chtějí život jen užívat, co myslí jen na sebe a bez nějakého rozmyšlení promarní své dědictví. Ve společenství učedníků se vyskytují oba druhy Božích dětí – ti, co jsou lehkovážní a svým životem Otce v nebesích rmoutí, stejně jako ti, kteří jsou spořádaní a zdá se, že vše je s nimi v pořádku. A teď záleží, jak to je s těmi zběžně bezproblémovými? Jak je to s vnímáním Otcovy vůle? Mladší si uvědomil, že udělal chybu, když odešel. Ale co ten starší? Jak moc vnímá, že jeho otec může vidět věci jinak než on? V tomto případě tak, že marnivého syna netrestá, ale přijímá zpět. Je to pro nás taková výzva, abychom dokázali rozlišovat, kdy jen plníme náboženskou povinnost, kdy jako ten starší syn jsme hodnými a pracovitými, jsme těmi, kdo neutíkají pryč ale odolávají lákadlům světa, a kdy s naším Otcem chceme skutečně být, kdy plníme své poslání ne proto, abychom to měli z krku, ale protože z toho má nás Otec radost. Hodně je to vidět právě ve vztahu k těm problematickým synům a dcerám Božím. Jak se k nim postavíme? Soudem či láskou? Víme přeci, že Bůh si přeje mít všechny své děti u sebe. Nás, stejně jako ty, kdo ho neznají, kdo od něj utíkají, kdo ho sice poznali, ale pak se vydali na svou vlastní cestu. Boží náruč je i těmto dětem Božím otevřena. A pokud máme rádi našeho Otce v nebesích, budeme se spolu s ním radovat z jejich návratu, budeme jim ale také k návratu pomáhat. Stejně jako našemu nebeskému Otcovi, ani nám nemůže být jejich život lhostejný. Proto je třeba, abychom se nestránili těch, kdo Ježíše hledají a k Ježíši touží přicházet, ale naopak jim pomáhali najít v něm svého spasitele.

Návrat ztraceného syna je krásný popis lidského života. Směli jsme být Otcem nalezení a znovu přijati. To vše vzdor našemu odcizení, kdy jsme nechtěli, aby nám Bůh do života příliš mluvil. Toto znovupřijetí je nadějí pro každý lidský život. A smíme si ho připomínat velice silně i během velikonočních svátků. V našem podobenství prošel onen ztracený syn zkušeností, která mu ukázala, že sám ze svých sil nevystačí na tíhu života. My to možná také kolikrát zakoušíme ve svých životech. Ale smíme to poznávat i na životě Ježíšově. Jeho kříž a prázdný hrob jsou pro nás svědectvím, kam vede lidská pýcha a jak na ni odpovídá Boží láska. Ta se neuráží a nehněvá, když vidí radost nad hříšníkem, ale raduje se z nalezení toho, kdo byl ztracen. Ať jde už o nás či naše bližní.

Pane Ježíši svou láskou jsi nás proměnil, abychom tak již v lidech kolem nás neviděli konkurenty tvé přízně, ale děti, nad jejichž nalezením se raduješ. Dej nám do srdce radost nad tvým dílem, ať tato radost přemáhá v našem srdci touhu po tom být sami soudci.

Neděle 6.března 2016

Napsal uživatel Vlastislav Stejskal
Středa, 21 Září 2016 08:26 -

Amen.